

رهبران دنیا باید برای متوقف کردن اقدامات سرکوبگرانه‌ی رئیس جمهور مصر وارد عمل شوند

«عفو بین الملل» همزمان با دیدار سران دولت‌ها در هفته‌ی جاری، در جریان مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک، اعلام کرده است که در آستانه‌ی اعتراضات دیگری که انتظار می‌رود روز جمعه در مصر به وقوع بپیوندد، رهبران دنیا باید رئیس جمهور این کشور، عبدالفتاح سیسی، را مورد مؤاخذه قرار دهند و اقدامات سرکوبگرانه‌ی او برای مقابله با وقوع اعتراضات در روزهای اخیر را قویاً محکوم کنند.

مستنداتی که «عفو بین الملل» گردآوری کرده نشان می‌دهد که چگونه نیروهای امنیتی مصر به دستگیری گسترده‌ی معترضان اقدام کرده و در تلاش برای ساکت کردن منتقدان و جلوگیری از وقوع اعتراضات بعدی، روزنامه‌نگاران، وکلای حقوق بشری، کنشگران، معترضان، و چهره‌های سیاسی را بازداشت کرده‌اند. همچنین، دولت مصر وبسایت شبکه‌های «بی‌بی‌سی» و «الحره» را به فهرست ۵۱۳ وبسایت دیگری افزوده است که پیشتر دسترسی به آن‌ها در کشور مسدود شده بود؛ به علاوه، به منظور ممانعت از شکل‌گیری اعتراضات بعدی، دسترسی به برنامه‌های پیغام‌رسانی را مختل کرده است.

ناجیه بونعیم، مدیر کارزارهای شمال آفریقا در سازمان «عفو بین الملل»، می‌گوید: «دولت عبدالفتاح سیسی، رئیس جمهور مصر، با وقوع این اعتراضات آشکارا و به شدت به لرزه افتاده و با تمام قوا به سرکوبگری روی آورده است تا تظاهرات‌ها را بر هم بزند و با ارباب کنشگران، روزنامه‌نگاران و سایر فعالان آنان را وادار به سکوت کند.»

او در ادامه می‌گوید: «دنیا نباید در مقابل اقدامات رئیس جمهور مصر در راستای پایمال کردن حق مردم این کشور برای اعتراض مسالمت‌آمیز و برخورداری از آزادی بیان ساکت بماند. مقام‌ها و مسئولان مصر، به جای تشدید این واکنش سرکوبگرانه، باید بلافاصله تمام افرادی را که به دلیل بهره‌برداری مسالمت‌آمیز از حق خود برای آزادی بیان و آزادی تجمع بازداشت شده‌اند آزاد کنند و از برگزاری اعتراضات در جمعه‌ی آینده جلوگیری نکنند.»

مستندات «عفو بین الملل» نشان می‌دهد که در جریان برگزاری اعتراضات در شب‌های ۲۰ و ۲۱ سپتامبر، دست کم ۵۹ نفر در ۵ شهر در نقاط مختلف کشور دستگیر شده‌اند. سازمان‌های حقوق بشری مصر از دستگیری صدها نفر در سراسر کشور خبر داده‌اند. به گزارش «مرکز حقوق اقتصادی و اجتماعی مصر»، از ۱۹ تا ۲۴ سپتامبر، ۹۶۴ نفر در رابطه با اعتراضات بازداشت شده‌اند.

روز گذشته، عبدالفتاح سیسی، رئیس جمهور مصر، در پاسخ به خبرنگاران در نیویورک ادعا کرد که این اعتراضات به تحریک اسلام‌گرایان انجام شده است. این در حالی است که یافته‌های «عفو بین‌الملل» نشان می‌دهد معترضان در واقع به لحاظ سنی، وضعیت اجتماعی-اقتصادی، جنسیت و گرایش مذهبی طیف بسیار متنوعی را تشکیل می‌دهند و شماری از آنان گرایش و انگیزه‌ی سیاسی نداشته‌اند. تمام بازداشت‌شدگان با اتهاماتی در رابطه با «اقدامات تروریستی» مواجه خواهند شد.

خشونت مأموران پلیس

در جریان حوادثی که سال‌ها در این کشور اتفاق نیافتاده بود، انبوهی از معترضان که در «میدان تحریر» مشهور قاهره و همچنین در نقاط دیگر در شهرهای اسکندریه، دمياط، محله و سوئز گرد آمده بودند به سر دادن شعارهایی علیه دولت سیسی و محکوم کردن فساد و سرکوب پرداختند و مقام‌ها و مسئولان نیز به سرعت در صدد مقابله برآمدند.

«عفو بین‌الملل» سندیت سه ویدئویی را مورد تأیید قرار داده است که نشان می‌دهند مأموران پلیس به ضرب‌وشتم معترضان و بازداشت کردن آنان، و همچنین تیراندازی و شلیک گاز اشک‌آور برای متفرق کردن انبوه کسانی اقدام می‌کنند که به اعتراض مسالمت‌آمیز پرداخته‌اند.

یکی از این **ویدئوها** نشان می‌دهد مأموران پلیس یک مرد غیرمسلح را مورد ضرب‌وشتم قرار می‌دهند و سپس او را به داخل یک خودروی زرهی هل می‌دهند و پلیس دیگری به سمت افراد در حال فرار از خودروهای پلیس تیراندازی می‌کند.

«عفو بین‌الملل» با اتکا به **تصاویر ویدئویی تأییدشده** از نیروهای امنیتی مصر، خودروهای MIDS ساخت فرانسه و خودروهای زرهی IVECO ساخت ایتالیا را به عنوان وسایل نقلیه‌ی مورد استفاده‌ی این نیروها شناسایی کرده است. «عفو بین‌الملل» پیشتر مستنداتی در خصوص استفاده از خودروهای فرانسوی MIDS در سرکوب اعتراضات در مصر ارائه کرده است.

ناجیه بونعیم می‌گوید: «این اعتراضات به این دلیل غافلگیرکننده بوده که مقام‌ها و مسئولان تصور می‌کردند در شش سال گذشته با توسل به اقدامات قهرآمیز (از جمله بازداشت خودسرانه و شدت عمل در استفاده از زور، و برخوردهای مهلک) معترضان را برای همیشه مرعوب کرده‌اند. این واقعیت که معترضان جان و آزادی خود را به خطر انداخته‌اند تا به حکومت سیسی اعتراض کنند نشان می‌دهد که اقدامات بی‌رحمانه‌ی او به تشدید احساس درماندگی و خشم منجر شده است.»

دستگیری‌های گسترده

بنا به اظهارات «**مرکز حقوق اقتصادی و اجتماعی مصر**» و تعدادی از **وکلا**، صدها نفر از بازداشت‌شدگان در اردوگاه‌های نیروهای امنیتی دولت، بدون دسترسی به وکیل یا خانواده‌ی خود، به سر برده‌اند. برخی از آنان متعاقباً آزاد شدند، اما دست کم ۲۷۴ نفر به «دادستانی عالی امنیت کشور» و دست کم ۱۴۶ نفر به دفاتر

دادستانی محلی در قاهره احضار شده‌اند؛ بعد از «دادستانی عالی امنیت کشور»، بیشترین شمار بازداشت‌شدگان را به این دفاتر برده‌اند.

به گفته‌ی وکلا، بازجویان از افراد مظنون در مورد شرکت در اعتراضات بازپرسی کرده و گفته‌اند که تحقیق و تحفص از آنان به اتهام ارتکاب چنین جرایمی است: «کمک کردن به یک گروه تروریستی برای تحقق اهداف آن»، «انتشار اخبار کذب»، «شرکت در اعتراضات غیرقانونی»، و «سوءاستفاده از شبکه‌های اجتماعی برای پخش اخبار مربوط به یک گروه تروریستی»، که منظور از آن گروه «اخوان المسلمین» است؛ سپس حکم بازداشت ۱۵ روزه‌ی آنان صادر شده است.

بازداشت گسترده‌ی سیاستمداران، روزنامه نگاران و کنشگران

به دنبال وقوع اعتراضات، نیروهای امنیتی مصر اقدامات سرکوبگرانه را با بازداشت گسترده‌ی وکلا، روزنامه‌نگاران، کنشگران، و سیاستمداران ادامه داده‌اند.

«عفو بین‌الملل» نیز مستنداتی در مورد دستگیری پنج روزنامه‌نگار گردآوری کرده است. سید عبدالله که به هم‌رسانی اخبار مربوط به اعتراضات سوئز در صفحه‌ی فیسبوک خود اقدام کرده بود، ۲۲ سپتامبر در خانه‌اش بازداشت شد؛ محمد ابراهیم، مؤسس وبلاگ مشهور Oxygen Egypt، نیز ۲۱ سپتامبر و در حالی که پیرو شرایط «آزادی به قید التزام» خود، برای اعلام حضور به پاسگاه پلیسی در قاهره رفته بود، به دلیل انتشار ویدئویی از اعتراضات بازداشت شد.

۲۲ سپتامبر، ماهینور مصری، وکیل و فعال سرشناس حقوق بشر، که برای دفاع از یک وکیل حقوق بشر زندانی به «دادستانی عالی امنیت کشور» رفته بود، حوالی ساعت هفت عصر و هنگام خروج از ساختمان دادستانی با مأموران لباس‌شخصی مواجه شد که او را به داخل یک مینی‌بوس هل دادند. مصری سپس از طرف یک بازجوی «دادستانی عالی» در خصوص برخی اتهامات اثبات‌نشده مورد بازپرسی قرار گرفت؛ این اتهامات شامل «کمک کردن به یک گروه تروریستی برای تحقق اهداف آن» و «انتشار اخبار کذب» بوده و به پرونده‌ای مربوط می‌شد که در رابطه با اعتراضات قبلی در [مارس ۲۰۱۹](#) برای او تشکیل شده بود؛ در ادامه، حکم بازداشت او تا پایان مرحله‌ی تحقیق و تفحص صادر شد.

دست کم سه نفر دیگر نیز در خانه‌های خود در سوئز بازداشت شده‌اند، از جمله رشاد محمد کمال از رهبران کارگری که در اعتراضات نیز شرکت داشت. در همین حال، مقام‌ها و مسئولان بازداشت‌ها را در نقاط مختلف کشور پی گرفته و دست کم هفت نفر از رهبران احزاب و وکلا را در ساعات اولیه‌ی روز ۲۴ سپتامبر دستگیر کرده‌اند.

از جمله سیاستمداران بازداشت‌شده عابد عزیز حسینی، نایب‌رئیس حزب کرامه است؛ دستگیری او به دنبال آن صورت گرفت که این حزب با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد در واکنش به سرکوب‌های بی‌سابقه فعالیت‌های خود را متوقف می‌کند؛ عبدالناصر اسماعیل، نایب‌رئیس حزب ائتلاف مردمی سوسیالیستی، نیز بازداشت شده است.

ناجیه بونعیم می‌گوید: «پرزیدنت سیسی در روزهای آتی در معرض آزمون بسیار مهمی قرار می‌گیرد. دنیا نظاره‌گر واکنش او به اعتراضات خواهد بود. اگر به تشدید اقدامات سرکوبگرانه ادامه دهد، متحدان بین‌المللی مصر باید با فرستادن پیغام صریحی روشن کنند که سرکوب بی‌رحمانه‌ی اعتراضات مسالمت‌آمیز مورد اغماض قرار نخواهد گرفت.»

سانسور رسانه‌ها و مختل کردن اینترنت

بنا به مشاهدات تأییدشده‌ی «عفو بین‌الملل»، ایجاد اختلال در فعالیت شبکه‌های خبری ادامه یافته است؛ مطالب منتشرشده در فضای مجازی، رسانه‌هایی مانند شبکه‌ی خبری «بی‌بی‌سی»، و سرویس‌های اینترنتی از جمله برنامه‌های ارتباطی مانند «وایپر» هدف قرار گرفته و مختل شده‌اند. با مسدود یا محدود شدن دسترسی به این رسانه‌ها، برقراری ارتباط و دسترسی به اطلاعات دشوار شده است. «عفو بین‌الملل» همچنین هشدارهایی درباره‌ی توقف موقت دسترسی به «واتساپ» و «سیگنال» دریافت کرده است.

رامی رئوف، متخصص فن‌آوری راهکاری در «عفو بین‌الملل»، می‌گوید: «به نظر می‌رسد مسئولان در مصر در حال به‌کارگیری راهکارهای تازه‌ای برای ایجاد اختلال در شبکه‌های ارتباطی و اطلاعاتی به منظور محدود کردن توان دسترسی مردم به اطلاعات و توان آنان برای برقراری ارتباط و برنامه‌ریزی به شکل ایمن هستند. مسئولان مصری همچنین تلاش‌های مردم برای سازگار شدن با شرایط و پیدا کردن راه‌های مقابله با آن را زیر نظر دارند و رصد می‌کنند.»

«شورای عالی مقررات رسانه‌ای» مسدود شدن وبسایت شبکه‌ی خبری بی‌بی‌سی، به دلیل پوشش «نادرست» تظاهرات و اعتراضات را تأیید کرده است. «معاونت اطلاع‌رسانی دولت» مصر نیز به خبرنگاران خارجی هشدار داده است که باید «از استانداردهای حرفه‌ای بین‌المللی در گزارش‌هایشان از تحولات و اخبار مصر تبعیت کنند.»

پیشینه

اعتراضات در شهرهای مختلف مصر در ۲۰ و ۲۱ سپتامبر، با درخواست استعفای پرزیدنت سیسی آغاز شد. از قرار معلوم، اعتراضات به دنبال آن به راه افتاد که محمد علی، پیمانکار سابق ارتش، رؤسای ارتش را به فساد مالی متهم کرده و گفته بود که رئیس‌جمهور در حال هزینه کردن اموال عمومی برای ساخت املاک مجلل است.

یک روز قبل از آغاز اعتراضات، مأموران پلیس حازم غنیم، برادر کنشکر مصری مقیم آمریکا، وائل غنیم را بازداشت کردند؛ دستگیری او به خاطر ویدئویی‌هایی انجام شد که برادرش منتشر کرده و در قالب آن‌ها از مقام‌ها و مسئولان مصر و پرزیدنت سیسی انتقاد کرده بود. هر دو برادر متعاقباً در «دادستانی عالی امنیت کشور» به «کمک کردن به گروه‌های تروریستی» متهم شده‌اند.